

b) v zadevi gozdov:

v cenilnem okraji:		parcelami
Krškem	v 10 katastr. občinah	z 2.641
Ljubljanske okolice	v 11 „ „	z 2.625
Kranjskem	v 7 „ „	z 2.242
Kamniškem	v 10 „ „	z 2.232
Radoljskem	v 8 „ „	s 1.768
Novomeškem	v 1 „ „	s 1.050
Logaškem	v 8 „ „	z 965
Postonjskem	v 9 „ „	s 548
Litijskem	v 1 „ „	s 100

Skupaj v . 64 katastr. občinah s 14.171

Zabavno berilo.

Obrazi iz življenja.

III.

Odgoja po módi.

(Dalje.)

Ko je po taki veselici gospá Gosarjeva v spalni sobi sama s hčerima — kajti gospod Gosar ima posebno sobo z okni na dvorišče, kjer že navadno dve uri smrči — se začne tak-le pogovor:

Mati: „Elvina, nocoj si se mi preveč pečala z nadlajtenantom“. — Elvina: „Je tako duhovit človek, vé tako zeló kratkočasiti.“ — Mati: „No, no, na zadnje se mi še zaljubiš! Saj veš, da jaz tega ne trpim. Boditi obe ljubeznjivi, a pri tem mrzlega srca. Kedar vaji hoče kdo vjeti, huš! zletiti mu kakor metulj.“ — Noriberta: „Potem se ne bove nikoli omožile!“ — Mati: „Za to bom skrbela jaz. Le po mojih naukih se ravnajti. Prihodnjič se bolj držiti mladega Butelja in Smuka.“ Obe hčeri: „Oh, teh ostudnežev! Saj ne zná nobeden besedice spregovoriti. Grda sta pa tudi, da je groza“. Mati: „Pa sta sila bogata. To veljá. Meniti, da sem jaz gledala na kaj družega? Da mi tedaj loviti zlata tička, in sicer vsaka tistega, ki jej bo bolje dvoril.“ — Hčeri: „Al mama, v ta dva se vendar ne bove mogli zaljubiti!“ — Mati: „Saj tega treba ni. Za take reči je čas še potem, ko ste že omoženi.“

Tako je odgojevala gospá Gosarjeva, rojena Šopirnikova, svoji hčeri.

Kaj pa z najmlajšim sinom, Rodrigom! Ravno pride s šole. Stopivši v sobo vrže pokrivalo in knjige od sebe kamorkoli, nekaj knjig priletí Elvini v naročje in jej zbije iz rok roman, v katerega je vsa zamaknjena, nekaj pa na Noribertne citre, da koj nekaj strun počí. Obe skočite kviško in proti fantu. „Poberi mi roman“, kričí prva, in „navij mi na te citre druge strune, hūdournik“, upije druga. „Nimam časa“, se ruga dva-najstletni dečko, sede za mizo in se zadere: „Južino! mojo južino! Bi morala že tu biti, ko pridem.“ — „Nič ne boš dobil“, pa se oglasi Elvina, „porednež ti“. — „Tiho“, poprime mati, „to imam jaz odločevati. Roza, prinesi južino za mladega gospoda“, veli hišni skozi vrata v prvo sobo. Deček pokaže sestrama osla, pojé južino, potem pa drví na vrt. Tako se odgojuje „gospod“ Rodrigom.

Zdaj, ko smo si ogledali hišo in rodovino, lahko sledimo dogodjajem v njej.

Dopoldne je, ura gre proti enajsti. V spalni sobi gospé Gosarjeve in njenih hčera je še vse navlečeno. Gospá sedi pri oknu v jutranjem dolgem, belem krilu, hčeri pa se napravljate ali „delate toilette“. Pričako-

vati je obiska, zato morate hčeri biti nagleštani, kolikor gre. Gospá sama nadzira napravljanje, pri katerem pomaga hišna, ki mora skakati od kota v kot, od mize do mize, gonjena po hudih besedah iz ust gospic, katerema vsaka druga reč ni po volji.

Z bližnje sobe je slišati nagle korake, ki se bližajo spalnici. Koraki so moški. Kdo si drzne prodirati v svetišče žensk! Hišna, pogledavši skoz vrata, naznani: „gospod“ in že stopi v sobo Fredi. „A ti si!“ vsklikne gospá Gosarjeva. „Ali ne veš, da je nespodobno za moškega stopiti v sobo, kjer ženske toilette delajo?“ — „Ej kaj,“ se zadere Fredi, in pade v najbližnji naslanjač, „mar meni za vaše ženske skrivnosti! Jaz vas pri tem ne bom motil.“ Pri teh besedah zasučé se na naslanjaču tako, da gleda skoz okno, ženskam pa kaže hrbet, in prične: „Daj mi denarja, mati! Do jutri moram imeti 2000 gold.“ „Moraš jih imeti? Zakaj?“ — „Zaigral sem jih nocoj — na častno besedo.“ „Zaigral?“ Vse strmi in toiletovanje je vstavljeno za trenutek. „Neprevidnež“, prične prva gospá Gosarjeva, „meniš, da imamo denarja na kupe? Saj ni davno tega, kar sem ti dala dve obligaciji, da jih zastaviš, ker nisem imela gotovine.“ „Obligaciji sem že prodal.“ „Kaj? prodal? In vse že pognal?“ „Kaj umeš ti, mati o tem! Sploh pa nisem prišel računa dajat, ampak po denar. Kdaj ga dobim? Najljubše bi mi bilo, da ga dobim ta hip.“ „Jaz ga nimam.“ „Nimaš ga? Potem mi ne ostane družega, kakor da se vstrelim.“ Pri teh besedah potegne z žepa pištolo. Splošen krik. Gospici padete v omedlevico, gospá Gosarjeva pade na kolena pred Fredom, ki je vstal in drži pištolo v roki, hišna pa smukne skoz vrata in teče po gospoda Gosarja, kateremu potoma razloži v kratkem, kaj se je zgodilo.

Gospod Gosar vstopéč najde še vse v popisanim stanju. Vsak človek, če je še tako ponižen in krotak, ima v življenju trenutke, v katerih utegne postati lev. Tako gospod Gosar v tem trenutku. Kakor strela šine med mater in sina, potegne prvo kviško, družemu iztrga pištolo z roke, jo vrže na tla, sina pa posadi z močjo na stol. „Tako? Najprej zaigraš denar, potem pa se hočeš vstreliti, ti smrkovec ti! To je sad tvoje odgoje, gospá soproga. Na, tu imaš, ti poba ti.“ Dve gorki priletite Fredetu preko glave, da mehkužni dečko kar omahne. Zdaj omedlí tudi gospá Gosarjeva. Nezaslišano! Nihče še ni dotaknil se njenih otrok in zdaj je gospod Gosar sam tako predrzen! Znorel je!

Gosár pobere na tleh ležečo pištolo in jo pogleda. „Haha! prazna je! O ti potepuh ti! S to pištolo se je hotel vstreliti? No, le čakaj, take muhe ti bom že pregnal.“

Ko nazoči slišijo, da pištola ni bila nabasana, se jim zopet povrne zaostala sapa. Tudi gospod kadet pride k sebi. Kakor sveča se postavi pred očeta in zarujove: „Veš, koga si razžalil? Vso vojaščino. Da nisi moj oče, tirjal bi zadostenja za to oskrunjenje časti od tebe v dvoboju.“

Te besede spravijo Gosarja še bolj s kože. Nena-vaden pogum ga navdá, kakoršnega vpričo soproge ni še nikdar čutil. „Kaj! Na dvoboj bi klical svojega lastnega očeta, ti fantalin ti! Koliko te je? Če se mi ne spraviš ta hip sam s hiše, te bom spraval jaz tako, da ti bodo rebra pokala. Te bom že učil obnašanja jaz!“

Fredo, vidóč, da je očetu resnica, zgubi ves pogum, ki ga je imel vselej nasproti očetu, kedar je bila mati nazoča. Tudi se oglasi gospá Gosarjeva: „Le pojdi, Fredi, saj vidiš, da gospod Gosar divjá. Se bomo že drugi pot pogovorili.“ Kadet vzame kapo, odpre vrata, se obrne nazaj in jih z besedami: „To te bo še grevalo, oče“, zaloputne za sabo, da se kar hiša strese.

Ubogi Gosar, kaka ploha se je vlila ná-nj! Ušel jej je sicer na svoj vrt, ali popoldne je gospó bodlo, umirala je, zdravniki so letali po hiši in — — še pred mrakom je imel Fredi 2000 gld., katere je moral Gosár na posodo vzeti. Tako naglo je postal junak Gosar zopet ponižni sluga svoje soproge. Fredi pa se je za vse to odškodoval zvečer v družbi pajdašev, ki so pili na zdravje radodarnih starišev njegovih.

(Dalje prihodnjič.)

Angora.

Zgodovinski-romantičen obraz.

(Dalje.)

4.

28. dan julija meseca 1402. leta se je nad Angoro pripeljalo solnce — žgoče solnce, vsak njegov žarek se je človeku zdel, da je ognjišče, pod katerim vodni studenci sahné globoko v zemlji, rodovita zemlja prominja se v prah, skale in gore iz žule (granit) pa apnené pod njim, da leskečejo, kakor gruče rosastega srebra. A to plamteče solnce se danes ogleduje v orožji, ki krije doline in vrhove pred Angoro nekoliko milj daleč; v pozadji (hintergrund) vidiš z gore, kjer Bajazet sredi straže in svojih vojevod ogleduje krajino, — z gore vidiš mesto Angoro samo z njenimi baštijami in sè stolpi, z njenimi palačami in mečeti, z njih munami vred, ki sezajo v višine; strahotna, skoro mrliška tihota kraljuje nad Angoro, nad vso krajino, nad neizmerno vojaško množino obeh Azij, — nad vojnici, katere sta bila oba samosilnika (despota) in najhujša pasjeglavca svojega stoletja — Bajazet in Timur, postavila v boj, drug na drugega Angori po gorah in po dolinah; le hrzajoči konji, bridkega orožja brenkost kalí to rano tišino, skoro strah vzbuja teh sto tisoč ljudi, zbranih na vojsko; vojščaki molčeče gledajo zdaj svoje vrste, zdaj vraga, baš tako gledajo i njih vodje. Tam za reko od doline naprej po gorah baš do njih temen se črné kosmate čapke iz ovčjih kož Tatarom in Perzijcem, ki jih ni menj, nego petkratsto tisoč, krije doline in gore; petdeset slonov, kakor petdeset trdnjav, stoji na čelu Tatarski vojski, sredi katere na vrhu, ki z njega lahko človek preletí vso krajino, dobro vidiš kana Timurja dragoceni šotor; najodličnejši Perzijski in Tatarski emiri se gnjetó okrog njega, pripravljeni so tudi na sužnjiško službo, da jim le migne kan. Dobro vidiš, da je Tatarska vojska razdeljena na devet oddelkov, Tatarom je številka devet sveta, vodijo te oddelke štirje Timurjevi sinovi s petimi njegovimi vnuki vred. Miran-šah, njegov najstarejši sin, načeluje vsem oddelkom desnega krila, tam na višini vidiš njegov šotor, a ni tako dragocen, kakor je šotor kanov, njegovega očeta; šaha Rokh in Khalil, drugi in tretji sin, ukazuje levemu krilu; Timurjev ljubček in vnuk, njegovega prvorojenega sina Džehangira sin, mirza-Mohamed, da-si je še mlad, načeluje pa Tatarski sredini, štirideset najiskušenejših emirov ima ta mladi vodja na pomoč, njegov šotor se buli sredi doline med reko in gorami med vznožjem.

Z nasprotne gore Bajazet dobro vidi ves bojni red Tatarske vojske, katero je s kanom vred z daleč, v Brusí, zaničeval, — da, zaničeval jo je še pred nekolikimi dnevi, ko je zaničljivo hrbet obrnil njemu, ki je prav na tem torišči na boj pripravljen čakal ga, a le na svojo zabavo, morebiti zato, da bi bil pokazal, kako malo mu je do Tatarskih jat, priredil je o vročini Azijskega julija velik lov, o kateri zabavi je vsled same žeje in trudnosti pogagalo 5000 konj in poginila velika

množica vojščakov, osoda je Bajazeta globoče in globoče pogrezala v svoj vrtinec; a zdaj, ko je bil oholi sultan drugič, po tridnevem izostanku prišel k Angori, našel je Timurja na boj pripravljenega zopet prav na tistem, njemu jako ugodnem prostorišči — in videl je, da je Timur vzel mu slehern pristop k reki, ter da vode ne more priskrbeti si nikakor drugače, nego z odločilnim bojem, o najhujših okolnostih, če neče umakniti se, kar bi njegovi oholosti bilo sramotno — in nestrpno.

Bajazet gleda sè svoje gore bojni Tatarski red in čudi se mu. „Bismillah!“ — šinilo mu je slučajno iz ust — „kdo bi bil veroval, da ima le-ta čednik toliko psov, da bode tako silno postavil se mi po robu! Satan in njegova vražja moč z njim; mene pa je omamil „eblisa“ sè svojim strupovitim dehom, da sem mu pred tremi dnevi prepustil svoje torišče“ — pristavil je povešene glave, praznoverski pokoren svoji osodi.

Njegovi vojvode so kimali drug drugemu, z migljaji in z drugačimi znamenji so se opominjali, da bi kateri spregovoril nekoliko besed, ali zaman je bilo vse, nihče se ni upal, da bi bil samosvojnega gospoda jezo na svojo glavo navalil s prorokovo besedo, neljubo ne mara njegovemu uhu. Kar se predrzne Soliman, najstarejši sultanovi sin, ki je na desnem krilu načeloval vsi Azijski vojski, ta ga je ogovoril: „Modri se ogne satanove moči in njegovih zadržg, sultan, dragi oče!“

„Kaj znači to?“ — povprašal je takoj Bajazet, njegovo oko, ki je bilo že skoro ugasnilo, iskrilo se je zopet.

„Da poginemo, ako na tem prostorišči začnemo boj“ — odgovoril je srčno Soliman — „ako pa se umaknemo nazaj, svobodno bodemo na ugodnem prostoru čakali Tatarjev, ali pa, če Timur zapustí Angoro ter pomakne se nazaj, nič nam ne bode na kvar, če bodemo planili za njim in gnali njega in njegove jate po vsi pustini baš do Samarkanda.“

„A jaz bi bežal?! — Bajazet bi se bal Timurja, sultan paglavca?!“ — vskriknil je padišah strašno nevoljen — „a to mi svetuje moj sin — to, da bi oskrunil svojo slavo? — kaj še, ha!“ — zarežal je zaničljivo — „ti nisi moje krvi kri, sužnje sin si ti! ti šteješ sovražnikove jate, svoje moči, svojih vojščakov pa ne sodiš“ — pristavil je ponosnega očesa in ozrl se po svojih slavnih vojvodah, vprlo pa se je njegovo oko v najmlajšega sina Mohameda.

„Moj oče, Bajazet Ilderim, ne vrže v blato svojega imena!“ — opomnil je Mohamed otroški, neumno smelo. A baš to je bilo znamenje, da je osoda Bajazeta že potegnila v svoj vrtinec, ker je bil vesel neumne opazke, ter je na konji približal se Mohamedu in strastno poljubil ga.

„Ne, ne oskrunim svojega imena, dragi sin!“ — opomnil je radostno — „da, ti si moj sin, moje carjevine nada: precej jutri ti pokažem, kako bodeš o svojem časi moral mlatiti po svojem sovražniku!“

„Ali ta je nada carjevini?! — ali le-ta, kristijansk sin?!“ — čudil se je zavistno Soliman s tajnim glasom. „Oče sultan!“ — spregovoril je glasno, a uporna oholost mu je gledala iz obraza, krilila je v njegovem glasi, „tvoj sin sem tudi jaz, to sem pokazal sè svojim nasvetom, da bi obvaroval sebe in svojo vojsko na gotovo zmago, na novo slavo; ti pa si drugače odločil, jutri tudi jaz pokažem ti, ali sem kri tvoje krvi ali ne!“ — pristavil je in prisegel. (Dal. prih.)

tajnik in pravnik, pri katerih še velja trimesečna odpoved. Vse plače uradnikov znašajo na mesec 633 gold. 33 kr.

Tudi to moramo še omeniti, da so se z več protizavarovalnicami, katerim je bila „Slovenija“ dolžna, sklenile ugodne pogodbe, ker se je po 25 do 33% odbilo; ravno tako se je več škod po ognju po zdatnih prostovoljnih odpustkih dotičnih strank poravnalo.

Iz teh kratkih črtic je razvidno delovanje likvidacijskega odbora, ki od svoje strani ni opustil nobene reči, ki je bila likvidaciji in tedaj tudi p. i. delničarjem na korist.

Ravno tako je pa tudi iz njih razvidno, da posel likvidacijskega odbora ni zavida vreden, ker se mu je bojevati z vednimi denarnimi stiskami.

Kupčija je sedaj popolnem v Ljubljani zedinjena. Veliko reči se ima še izvršiti in zato se sedaj konec likvidacije še ne more za trdno določiti.

Zabavno berilo.

Obrazi iz življenja.

III.

Odgoja po módi.

(Dalje.)

Poroka se odloči na tretji mesec. Zavoljo večje slovesnosti boste obe poroki isti dan, isto uro, pred istim altarjem. Gospej Gosarjevi se primerno zdi, da novica ta ostane za zdaj še skrivnost med dotičnimi. Čez par tednov se vrne rodovina v mesto. Priprave za ženitev se pričnó. Gospod Gosár zvé, kaj se godí, še le postrani, gospá mu ne pové ničesar. „On bi utegnil reč prekmalu razglasiti“, pravi, „in to bi bilo prej škodljivo, kakor koristno.“

Novica se pa vendar-le razglasi, Bog vé, kako. Prva nasledka tega sta sledeča.

Gospej Gosarjevi pridete v roke dve do Elvine se glaseči pismi. Prvo od barona, ki očita nezvesti izdajstvo, drugo od igralca N., ki trdi, da se bo vstrelil, ako je res, kar je zvedel. Oba zahtevata shod „na znanem kraji.“ Previdna gospá strmi nad tem, da je vkljub njenemu bistremu očesu nji za hrbtom gojila njena nedolžna hči celó dvojno ljubkanje. A ker je prebrisana, vrže pismi v ogenj in sklene molčati o njih, nad Elvino pa še ostreje paziti. Kaj, ko bi ženin zvedel o tem!

Drugi nasledek je sledeča dogodba. K gospodu Kavčiču, ženinu Noriberte, pripelje se nekega dne nadlajtenant. Voz pusti pred gradom, sam pa buči naravnost po stopnicah gor. „Kje je grajščak“, zadere se nad kuharico, ki radovedna pogleda skoz vrata. „Doli na vrtu“, brblja ženska prestrašena in se naglo umakne v svojo kuhinjo. Nadlajtenant drvi na vrt. Nobenega človeka ni videti. Pač! Tam doli v kotu nekdo brez suknje dela z lopato nekaj, menda okopava kaka zeljišča. To bo gotovo vrtnar. Nadlajtenant se mu bliža tako, da se sablja za njim vleče in po pesku rožljá. Ko pride bliže, ga ogovori osorno, se vé da.

„Kje je grajščak?“

Okopovalec se zasučé. Ko zagleda vojaka, se upré na lopato in reče: „Grajščak sem jaz.“

„Kaj? Ti — vi ste posestnik tega grada?“ strmi nadlajtenant. „Vi ste Kavčič?“

„Za takega sem vsaj vpisan pri davkáriji“, je hladni odgovor.

„Vi ste ženin gospice Noriberte Gosarjeve?“

„Da, gospica je moja nevesta. Pa če ste prišli v kakih opravkih, idiva v grad. Pri kozarcu vina se dalje razgovarjava. Pri nas smo kmetje in gospodar mora včasih sam kaj v roko vzeti. Zato me vidite goloroškega.“

„Ne! Stojte! Vi ste tedaj tisti nesramni človek, ki se predrzne snubiti gospico Gosarjevo?“

„I, zakaj ne, če mi je všeč? Pa kaj briga to vas?“

„Veste, kdo sem jaz? Vi ste nesramen človek in ste me razžalili. Za to mi boste dali zadostenje.“

„A, taka je? Ste se morda vi prej okoli nje smukali?“

„Vi ste surovež. Jaz vas kličem na dvoboj. Na sablje ali na pištole, kar izvolite!“

„Ej, to reč lahko kar tu poravnava. Ljudi, ki mene žalit hodijo, jaz sicer po hlapcih čez prag mečem. Al ker hlapca nobenega tu ni, lahko opraviva sama. Vi imate sabljo, jaz pa lopato. Tedaj, dajva se!“

„Vi niste kavalir, že vidim. Jaz vas zaničujem.“

„Jaz pa vas. Tedaj sva bot. Če se mi pa ne spravite naglo z vrta, vam bo pomagala ta-le lopata.“

Nadlajtenant, videč krepko postavo in lopato, žugaje in godrnjaje gre po vrtu nazaj, Kavčič za njim. Ko prideta do vzhoda, se obrne nadlajtenant še nazaj in se grozí: „Tega razžaljenja ne bom pozabil. Dali mi boste zadostenje.“

„Kedar vam ljubo. Hlapci in psi so pri meni zmiraj pripravljani za sitneže.“

Nadlajtenant skoči na voz in se odpelje. Kavčič pa gré, se vsede in drugi dan dobí gospá Gosarjeva sledeče kratko pismo:

„Častita gospá! Obdržite svojo hčer sami ali pa jo dajte kakemu drugemu. Jaz ne maram za nevesto, krog katere so se pred mano že nadlajtenti smukali. Tudi se ne bom tepel z nadlajtenantom za njo. Bom že tako dobil katero, če se mi bo ljubilo ženiti se.“

Gospá Gosarjeva strmi nad tem pismom. Brž se podá k Noriberti, ki se je ravno napravljala. „Kaj pomeni to?“ se zadere jezé vsa višnjeva nad njo, „tukaj beri!“

Noriberta bere, bledica jo oblije. Ne zato, da jej je odpovedal ženin, ker ga tako ni marala, ampak ker je razkrita njena srčna skrivnost, čeravno ne ume, kako se je to zgodilo.

„Govori, tica“, grči ljuto mati, „kaj pomeni to? Ali naj jaz nosim sramoto hiše, če se ta odpoved zvé? In zvedela se bo, gotovo. Kje boš dobila enacega ženina?“

Uboga Noriberta! V hiši jej ni več obstati. Edini gospod Gosar, oče, je ne zmerja, ampak majaje z ramo reče: „hm! Jaz nisem nobenega tvojih otrok odgojil, mene vsa ta reč prav za prav nič ne briga.“

Kaj se ne zve? Vse se zvé. Kmalu je bilo po vsem mestu znano, kaj se je mlajši hčeri gospé Gosarjeve zgodilo. Veliko jih je bilo, ki so gospej to privoščili. Noriberta si skonca ni upala pod streho. A gospá Gosarjeva jej reče: „ne smemo ljudém kazati, da nas to kaj bolí, ampak ravno nasprotno. Recimo, da smo mi odpovedali, ker je ta Kavčič pre— pre—no, presurov.“

Tako je začela Noriberta zopet ponosno stopati in glavo pokonci nositi. Od nadlajtenta je zvedela, kako se je zgodilo, da je Kavčič odpovedal. Odslej je bilo tudi z lajtenantom vsega konec. Občudovala ga je sicer kakor junaka po romanih, a vendar mu je zamerila to, da je spravil med hude jezike njo in hišo.

(Dalje prihodnjič.)

Zabavno berilo.

Obrazi iz življenja.

III.

Odgoja po módi.

(Dalje.)

Elvini se ne zgodi taka, kakor njeni sestri. Čez dva meseca je gospá Lokavčeva. K ženitovanji je povabljen tudi lajtenant Fredi, ki pri tej priliki s svakom bratovščino pije, mater svojo pa zopet zeló za mošnjico strese. Da je mogla Elvino pošteno oskrbeti, je moral Gosár iskati večega posojila. Zadnji desetaki od tega so šli s Fredom. Novoporočena se odpeljeta za mesec dni na potovanje po svetu. To je navada pri gospódi. Potem pa se mlada gospá slovesno vpelje na Lokavčevo posestvo.

Mladi gospodič Rodrigo se že veseli počitnic. Gospod svak mu je pri ženitovanji obljubil, da ga bo vzel ves čas k sebi na grad, kjer bo lahko ribe lovil, streljal in druge burke uganjal. Ves čas misli le na počitnice in šteje dneve do njih. To zamaknenje v prihodnost ga je tako zavzelo, da je šolo izdelal slabo, ali marveč, da je ni izdelal. Čeravno je gospá Gosárjeva v svilnatih krilih proti koncu leta hodila okoli profesorjev moledovat za-nj, bo moral isti razred vendar-le še enkrat skonca začeti. A kaj to njemu mar! Da je le enkrat pri svaku na gradu!

Kako je Elvina srečna! Srečna? Že mesec dni potem, ko je s soprogom prišla od potovanja na novi dom, dobi mama Gosarjeva pisemce od gospé Lokavčeve. Med drugim je v njem stavek: „Vse bi še bilo. Gospod Lokavec je dober mož, a premalo se briga za-me. Ves dan tičí pri delavcih, hodi po njivah, gozdu, vrtu in hlevih. H kosilu pride ves umazan in po hlevih in živini dišeč. Pošlji mi najnovjših romanov. Meni je strašno dolg čas.“

Če je mladim ženam dolg čas, nevarno za možé.

Kaj pa z Noriberto? Kar se je sestra omožila, je tudi nji dolg čas. Prej ste včasih kaj pokramljali, pa je pretekla ura. Vedno in vedno romane brati se pa človek naveliča. Gledišče in koncerti sta le zvečer, kam z dnevom? Sestro je parkrat obiskala, al tam na kmetih je še bolj dolgočasno. Nobene družčine ni. Zato jej mati ne zameri, da zdaj rada hodi k svoji prijateljici, hčeri precej bogatega trgovca Torbarja. Hiša trgovca je poštena, v dobrem imenu, zakaj bi ne hodila tje, ne hodila sama? Mladi sin trgovca, komaj dvajset let star, je ves dan v prodajalnici, Noriberta pa hodi v sobo, kjer s prijateljico citrate in pletete.

Nekega večera prosi Noriberta mater dovoljenja, da sme za več dni peljati se k sestri na grad. Zakaj bi jej gospá Gosarjeva tega ne dovolila? Drugi dan se odpelje gospica. Mati je brez vse skrbi.

Čez par dni gre po mestu govorica, da je zmanjkalo sina trgovca Torbarja. Govorica trdi celó, da je ž njim vred zmanjkalo očetu v kasi več tisuč goldinarjev. Koliko — tega govorica ni natančno vedela. Ta govorica je priletela tudi policiji na uho, in ker je gospod Torbar, še predno je zvedel, da mu je sin zginil, naznanil tatvino sodniji. Policija se tedaj spravi na noge. Večkrat se policiji posreči, da dobí sled tatú, manjkrat to, da dobí tatú samega, najredkeje pa, da dobí v pest tatu z vkradenim blagom vred. Policija je tedaj na nogah. Posreči se jej, da dobí sled tatú in ta je — mladi gospodič Torbar. To se sme z vso gotovostjo trditi, ker se je zvedelo, da je na železnici vzel vožni list do daljnega mesta. A ni šel sam. Po urad-

nikih na železnici se je zvedelo, da je kupil dva listka. Enega zá-se, drugega za mlado damo, ki je šla ž njim. Dame niso mogli spoznati, ker je bila zavita in imela obraz zakrit. Policija mora tudi to damo izvedeti, ker je najbrže sokriva hudodelstva. Kako pa? Najlože se zve to, ako se poprašuje, kje je v mestu zginila kaka mlada dama.

Kako strmí gospá Gosarjeva, ko nekega jutra stopí k nji v sobo gospod, ki se jej predstavi za policijskega komisarja! Policija v njeni hiši! Kaj bo mesto reklo, če zvé o tem! Policijski komisar pa je jako vljuden mož. „Ne bom vas dolgo nadlegoval, častita gospá“, jo nagovori, „le par pojasnil želim.“ — „Pojasnil? o čem?“ vpraša gospá še bolj zavzeta. „Je morda kak posel —“ „Ne zamerite, jaz bi rajši govoril z gospodom Gosarjem.“ — „Z Gosarjem?“ — „Da!“ — „O čem? Saj sem jaz gospodinja.“ — „Dobro! Vi imate dve hčeri?“ — „Dve. Ena je zdaj gospá Lokavčeva.“ — „Vem“, poprime komisar, pogledavši v svojo zapisnico. „A, druga, mlajša?“ — „Gospod, čemu to izpraševanje?“ strmí gospá Gosarjeva. — „Ne zamerite, moja dolžnost. Je li gospica Noriberta domá?“ — „Jaz mislim, da nimam nikomur odgovora dajati zarad svojih otrok“ se odreže gospá Gosárjeva razjarjena. — „Dovolite, častita gospá, jaz moram dobiti odgovor na svoje vprašanje. Če ne od vas, moram pač govoriti z gospodom.“ — „Tako? No, moja hči Noriberta je že tri dni pri sestri, gospej Lokavčevi na njenem posestvu.“ — „Dovolite, častita gospá, da jaz temu oporekam. Na grajščini gospoda Lokavca je pač vaš najmlajši gospod sin, a gospice Noriberte tam ni nihče videl.“ — „Kaj? kako?“ strmi gospá, „to ni mogoče! Od kodi veste vi to? Je mar poštena moja hiša pod policijskim nadzorstvom?“ — „Ne razjarite se, častita gospá. Odgovorite mi odločno: Je li vaša hči, gospica Noriberta, domá pri vas, ali je ni?“ — „Gospod, vi postajate silni, razžaljivi. Saj sem rekla, da se je odpeljala pred tremi dnevi k sestri, gospej Lokavčevi.“ — „Kdo jo je peljal tje?“ — „Po pošti se je peljala.“ — „Oprostite, da tudi temu oporekam.“ — „Kako?“ „Po pošti se tri dni že ni peljala razen neke stare žene nobena ženska“, pojasnuje komisar gledaje v svojo zapisnico. „Je li to res?“ bledí gospá Gosarjeva, držaje se za mizo. „Tedaj vam je to neznano?“ praša komisar z nevernim glasom. — „Saj tudi mogoče ni! Moja hči je predobro odgojena!“ — „Ves sum letí ná-njo.“

Za gospó Gosarjevo je to preveč. Zmanjka jej sape, omahne in se zgrudi na zofo. Komisar pokliče hišino jej na pomoč, potem odide, prepričan, da je na pravem sledu. Popoldne pride k njemu gospod Gosár. „Ali res mislite, da je moja hči pobegnila z mladim Torbarjem?“ ga praša ves pobit. — „Jaz sem prepričan, da se je to zgodilo“, odgovorí komisar. — „No, to je sad odgoje moje žene. A kaj mi je storiti?“ — „Vam? Jaz ne vem. Pozvedujte, kam je pobegnila.“ — „Se jej bo kaj zgodilo, če jo policija dobí v roke?“ — „Ako se skaže, da ni vedela za tatvino Torbarjevo, nič! Prišla bo le pod sodnijskim ali policijskim varstvom nazaj.“ — Po tem pogovoru odide Gosár. Kako mu je pri srcu, si vsak lahko misli.

(Dalje prihodnjič.)

Angora.

Zgodovinski-romantičen obraz.

4.

(Dalje.)

Ali Mohamed, njegov sin, stopil je nenadoma med-nj in med svojo mater. „To je moja mati, oče!“ — vsklik-

lajo, vratove bi jim naredil iz mehurjev s kozjo in volovsko krvjo, ter potem odstopil. Turki bi potem planili na-nje, jih poklali, a slamnate okrvavljene glave na kole nateknili ter telegrafirali v Carigrad, da so toliko in toliko tisoč Rusov ubili, Evropa bi se radovala, a jaz bi šel na Carigrad. „Ne, ne, Nikifer Nikolajič! me zavrne Pavel Aleksandrovič, vi se motite, Turki res da so Turki, ali omikana Evropa je prebrisana, ona se ne dá goljufati, ona hoče videti ne kozjo, ampak resnično človeško kri, in mnogo, mnogo Ruske krvi. Pa vspejte se, dveletno diplomatično igro smo dobili — današnja vojska je igra v šahmat, tudi to bomo vdobili.“ Ker sem prepričan, da je Evropa res omikana, sem Pavlu Aleksandroviču verjel in po čaju Ane Petrovne prav sladko zaspal, še celó zajčji hrbti in svinjske krače Poljskih pan me niso budile.

Zabavno berilo.

Obrazi iz življenja.

III.

Odgoja po módi.

(Dalje.)

Že drugi dan je brati po časnikih zasledovalni list z natančnim popisom mladega gospodiča Torbarja, ki je najbrže všel v družbi z gospico Gosárjevo. Vse sodnijske oblastnije so prošene, da ju, če ju dobé, zgrabijo in po varnem potu sem pošljejo. Gospá Gosárjeva se zapré v sobo in ne pusti nikogar k sebi. Vse mesto govori o tej najnovejši škandalni dogodbi.

A britki kelih gospé Gosárjeve še ni izpraznjen. To je komaj začetek, še le prve kapljice. Zgodí se namreč to-le:

Gospodič Rodrigo je pri svojem svaku. To so dnevi zá-nj! Ves dan se klati po gradu in okolici, strelja vse, kar vidi, mačke, tiče, golobe, kokoši itd. Ne zadene sicer nič, ker ni vaje, a vendar s svojim pokanjem straši ljudi, posebno otroke in živali. Zato je polno pritožeb pri gospodu Lokavcu. Rad bi mu prepovedal to in vzal puško, ali Elvina vedno pravi: „Pusti mu veselje vsaj te dni. Saj se mora v mestu tako noč in dan učiti.“ — Razposajeni dečko je potem še bolj srborit in hudoben.

Nekega dne se po kosilu dobro napasen podá pod grad. Tam na ledini igra več vaščanskih otrok; tudi pastirjev je med njimi. Tik igrališča stojé sosedovi hlevi, skedenj in svisle polne slame. Srborit, kakor je, začne poditi otroke. Pastirji se mu vstavijo, ravno za hlevom. „S pota“, žuga gospodič, „če ne, bom strelil.“ V tem nameri s puško med-nje. Otroci se umaknejo, a v tem hipu pride gospodar izza vogla. „Z rok puško“, zakriči nad njim in se mu bliža, da bi mu vzal nevarno orožje. Rodrigo je jeze ves zelen, vzdigne puško, blisk in pok in kmet se zvrne, zadet v trebuh. Plah vrže puško od sebe in beži v grad, več kmetov, ki so to videli, za njim. Velik ropot nastane, vse dere skup. Vriš je tem večí, ker se začne iz slamnate strehe kaditi. Tleči zamašek od puške je zletel na streho in čez pet minut je vse v plamenu. Veter potegne in vsa vas pogori, ker gasiti ni mogoče. Škoda je velika, tudi več živine zgorí.

Srd vaščanov je grozen. Vse sili v grad in da ni žandarjev o pravem času, bili bi ga razdjali. Vse upije po pobalinskem morilcu in požigalcu, vse ga kolne. Še sicer spoštovani in priljubljeni gosp. Lokavec si ne upa z grada. Elvina, h kateri je bil Rodrigo ves plah pritekkel v sobo, leži v omedlevcih, dečko pa pod po-

steljo strahu trepetajoč. Žandarji pomirijo vaščane rekoč, da pobalina ni več v gradu, ampak je pobegnil v gozd, kjer ga bodo pa že dobili. Jok in stok ljudi, izmed katerih so nekateri ob vse prišli, je velik. Gospod Lokavec precej razdeli denarja in živeža med nje. Gospodiča Rodriga pa zvečer žandarji zlečejo izpod postelje in ga ženó v mesto. Plakanje sestre ne pomaga nič. Obstreljeni kmet je hudo ranjen, a do smrti ne. Zdravnik, po katerega je bil Lokavec brž poslal, obeta rešitev, a dolgo bolezen.

Drugi dan zvé gospá Gosárjeva, kaj se je zgodilo in da je Rodrigo v ječi zaprt. Nov meč za njeno srce. „To imaš tvoje odgoje sad“, se britko posmehuje gospod Gosár. „Moji otroci to niso. Moje srce je že neobčutljivo, otrpno.“ Potem gre na svoj vrt in se zapre v rastlinjak. Oko mu je suho, obraz kakor lesene podobe neganljiv.

Preiskava zoper Rodriga je naglo končana. Zavaljo mladosti in ker je storil dvojno hudodelstvo le v naglici in nepremišljenosti, je obsojen le na pol leta. Ranjencu pa sodnija pripozna dva tisuč gold. odškodnine, ker je oženjen in oče več otrok in za vselej za delo nesposoben postal. Gosar mora plačati. „To je njegova dota“, reče hladno. Gospá Gosárjeva je vsa potolčena.

A še ni dosti britkosti. Dva meseca pretečeta, kar je Noriberta zginila in ni bilo nič slišati o nji. Nekega dne pride pismo iz Hamburga. Pismo je od Noriberte. Vsa skesana naznanja, da je všel Torbar v Ameriko, kamor sta oba mislila bežati. A ko se je je nasitil, popustil jo je brez denarja. Zdaj je vso svojo zlatnino in svoj lišp poprodala, a tudi ta denar je potrošen. Zato prosi milo, naj bi jej mati poslala toliko, da bo mogla nazaj priti, če jo hočejo še v hišo nazaj vzeti. Če pa ne dobí nobenega odgovora, bo v morje skočila.

„Naj skoči“, reče Gosár strašno miren, „vlačuge jaz ne maram.“

„Saj je vendar tvoj otrok“, očita gospa Gosárjeva.

„Moj že davno ni, le tvoj“, reče Gosár z globoko britkostjo. „Ne besede več o ciganki.“

Materno srce je bolj usmiljeno. Ker nima denarja, zastavi vso zlatnino in pošlje hčeri denarja. Čez teden dni pride Noriberta domú. Toda je ta shujšana, posušena in upadla podoba res prej tako cveteča Noriberta? Kje je ostal cvet. „Kaj si storilo, dete moje!“ se zjoka mati vgladavši jo. „Oj ti grdi zapeljivec!“ Gosar je še pogledati neče. Sploh ga ni več k rodovini, ampak tiči na vrtu ali pa v svoji sobi, kamor si dá jed pri-našati. Le malokdaj mu gre kaka beseda iz ust. Zaprt in osoren je za vsakega.

(Dalje prihodnjič.)

Angora.

Zgodovinski-romantičen obraz.

4.

(Dalje.)

Vtaknila je zopet kinžalu držaj v nožnico in nožnico skrila v nedrije, smijala se je, stopila je k njemu, milostno gledala ga, obe roci, kakor hinavski, položila na njegovi rami — in nježno je opomnila: „Učinila sem, kar zahteva tvoja volja, dragi hosudar! učinim pa še več, ali čuj!“ — opomnila je, prestrašila se je to trenutje in vlekla na ušesa. Bližal se je šotoru topot mnogih konj, ki so strašno dirjali.

„Kedo bi to bil?“ — povprašal je Bajazet samega sebe, ni kazal nikakoršne zadrege; ni več govoril s krasno Milico, zopet je bil sultan, vojevoda, ki ga nič ne more iznenaditi.

gnoja izviševati; 2) če se more za prezračenje bleva skrbeti in 3) če gospodar ima obilo stelje.

Za hišne potrebe kaj.

* *Otemnele šipe na oknih se dadó zopet svetle narediti, če se večkrat s frišnimi koprivami drgnejo.*

Letni zbor

Kranjsko-primorskega gozdarskega društva.

Za letošnje zborovanje tega društva je izbran Bled (na Mlinu). Prva dva dneva, to je, 15. in 16. dan tega meseca sta odločena za mnogotere ekskurzije, 17. dan oktobra pa za obravnave 7 različnih predmetov po določenem programu, v katerem se nahajajo vprašanja: kakošne skušnje imamo na Kranjskem in Primorskem o cenitvi bukovega lesa in kako bi se dal morebiti bolje ceniti? — Kako bi se dal sedanji način trebežnega poseka gozdov na Kranjskem in Primorskem vrediti itd.? Določilo se bo tudi, kje ima prihodnje leto društva letni zbor biti.

Šolske stvari.

„Vdovsko učiteljsko društvo“ — „slovensko učiteljsko društvo“ in pa „narodna šola“ na Kranjskem.

(Konec.)

Ker nekaterim bralcem „Novic“ namen društva „narodna šola“ morebiti ni do dobrega znan, naj jim povemo, da ima ono društvo nekako enakost z našo velecenjeno „Mohorjevo družbo“, se vé, da le na drugem polji. Enako marljivi čebelici nabira tudi ono od udov društva in od dobrotnikov denarne doneske, nakupuje na debelo razno šolsko blago, na priliko, šolske knjige, papir, peresa, svinčnike, črtalnike, lepopisne, pravopisne in risanske zvezke (teke), računske stroje, fizikalna učila, bralne skrinjice itd., ter jih razdeljuje slovenskim šolam za revne otroke. Sklep računa „Narodne šole“, ki se je tudi tiskan nazočim gospodom razdal (priobčil ga je tudi 19. list „Uč. Tovarša“), kaže od 28. septembra 1876. do 27. septembra 1877. l. prihodkov 676 gold. 78 kr., stroškov pa 517 gold. 18 kr. Kot največega dobrotnika tega društva v preteklem letu moreta se imenovati: „narodno predavanje v Ljubljanski čitalnici“, kar je društvu dalo dohodkov 142 gld. 10 kr., in pa častita Ljubljanska hranilnica, ki mu je darovala 100 gold. Čast, komur čast! Za take znamenite milodare naj govori pred vsem svetom javna zahvala. Ne moremo si pa kaj, da ne bi „Narodne šole“ toplo priporočili vsem onim, ki jim je Bog dal sredstva, da morejo take naprave zdatno podpirati, pa tudi onim, ki imajo sploh usmiljenje do ubožne šolske mladine, ker s tem lahko veliko pripomorejo k pospeševanju poduka in omike med našim narodom. — Tudi bi bilo želeti, da bi gg. gostilničarji po mestih in deželi, ki se svojega rodoljubja in narodnosti ne sramujejo, izpostaviti dovolili v svojih gostilničnih prostorih na primernem kraju „nabiralne skrinjice“ (Sammelbüchsen), katere društvo „narodne šole“ vsakemu rado pošlje, ki se za to oglasi. Dostavili bi le še nasvêt, naj bi se pri osnovi novih takih skrinjic napravil na zunanji strani napis: „Milodari za ubožno slovensko šolsko mladino“, ali pa naj bi se posebej na-

pravili taki napisi na papir, vložili se v okvir in pod steklo, ter obesili se nad nabiralno skrinjico. Marsikak sold bi morebiti cepnil v take nastave. Pregovor pravi: „kdor prosi, slobodno nosi“, in mi menimo, da bi mnogo tacihi skrinjice po vsej deželi dalo precej prihodkov dobri in koristni stvari, „narodni šoli“ namreč.

Želeti bi bilo dalje, da se tudi pri oporokah (testamentih) ta in uni tega društva s kakim doneskom spomni.

Sploh menimo, da je letošnje zborovanje omenjenih treh društev na deležnike naredilo vtis, na vsako stran koristen in prijeten, ki jim ostane v milem spominu. Stavili bi sto na eno, da marsikak učitelj bi bil prišel še blizo, ko bi se bil nadjal tako mikavnega izida.

Po skončanem zborovanju so se družbeniki združili v Virantovi gostilni k skupnemu obedu, kjer je vladalo med vsemi tako iskreno in srčno prijateljstvo, da je moralo vsacega v dno duše veseliti, kdor je videl prijazno družbo. Po obedu, med katerem je bil dospel iz slovenskega Štajarskega od prijateljske roke po telegrafu pozdrav, šli so se še zbrani tovariši s preč. gosp. proštom dr. Jarcem skupno fotografirat. Ta slika bo gotovo vsakemu izmed nazočih ostala drag spominek na koristno in prijetno dovršeni dan.

In k sklepu rečemo: Bog daj, da bi k letu osorej o zborovanju omenjenih treh društev videli v Ljubljani zedinjene zopet vse letošnje sodeležnike, in poleg njih še mnogo mnogo družih sobratov. Naj tako bo!

—k.

Zabavno berilo.

Obrazi iz življenja.

III.

Odgoja po módi.

(Dalje.)

Ali še ni dosti nesreče in sramote na Gosarjevi hiši? Kaj pomeni to, da Fredi v meščanski obleki nekoga večera pozno plane v sobo gospé Gosarjeve? Ves plah, prepaden je in prva beseda: „Mati, denarja! Sicer sem pogubljen.“ Gospej Gosarjevi stopijo oči skoro iz jamic. „Kaj si storil, Fredi!“ „Brž je povedano. Za mano so, sledé me!“ — „Kaj blodiš? Kdo je za tabo? kdo te sledi?“ — „Policija, vsi, vsi. Le denarja, veliko denarja, da morem na morje. Če me zasačijo, mi je dolga ječa gotova.“

Gospej Gosarjevi stopi mrzel pot na čelo, sapa jej zastaja. „I, kaj se ti je zgodilo, moj sin?“ — „Igrali smo. Jaz sem zgubil veliko, več, kakor sem imel. Prosim prijatelja, naj mi posodi par stotakov. Tega ni hotel. V nagli jezi potegnem sabljo in ga prederem. To je vse.“

Gospá Gosarjeva se zgrudi na tla. Fredi jo vzdigne in jej upije na uho: „Denarja, denarja! Čuješ, mati? Ali naj tvojega sina zgrabijo in zapró v ječo? Ali boš prestala to sramoto?“

Gospá se probudí. „Proč, proč! Dosti nesreče je že! Jaz nimam denarja.“ — „Nimaš denarja? Tudi za tvojega Freda ne?“ — „Idi k očetu“, diha nesrečna mati, „jaz nimam nič več.“ — „Tedaj naj me primejo!“ „Oh, preveč, preveč je tega“, puhti iz vihtečih prs in gospá Gosarjeva zopet v omedlevico pade.

Fredi se divjih in strašnih oči ozré po sobi. Naglo šine proti vratam očetove sobe. Zaklenjena so. „Kdo je?“ se čuje Gosarjev glas. „Jaz, tvoj sin Fredi.“ — „Jaz nimam nobenega sina več.“

*

Po stopnicah je slišati korake več ljudi. Uho Fredovo jih vjame. „So že tu“, vskrikne in dere nazaj v materno sobo. Gospá skoči zopet oplašena kvišku. „Jih slišiš, mati! So že za mano. Brž, brž daj denarja.“ — Zunaj se sliši govorjenje. „To je vse, kar imam“, diha nesrečna mati in mu pomoli svojo mošnjico. „Tu je tudi moja ura in tu moji prstani. Beži, beži. Jutri ti bom poslala več, če dobim“.

V bližnji sobi so že ljudje. Fredi šine v spalno sobo, Noriberta, ki leži na postelji, zakriči zaradi ne navadne prikazni. Begunec odpre okno in skoči na vrt. Brž za njim vstopijo policaji. „Kje je Manfred Gosar, bivši lajtenant?“ nagovori načelnik na pol mrtvo gospó. „Jaz — jaz ne vem nič!“ medlja ta — „iščite, iščite.“

Policaji preiščejo vso hišo, tudi gospod Gosar mora odpreti na klic „v imenu postave“. Ne najdejo pa nič in odidejo, pustivši stražo pred in za hišo. Gospá Gosarjeva si nekoliko oddahne. „Lepe otroke imaš, haha!“ se posmehuje Gosár, ki stopi potem v sobo. „Kaj pa je zopet to pomenilo?“ Gospá ne odgovori nič, to posmehovanje jej popolnoma prsi zategne. Kaka je bila noč za prebivalce te hiše, to si lahko vsak misli. Gosar jo je prečul s tisto britkostjo, ki nima že več solzá. Pregledoval je zapisnik dolgov, katere so mu otroci na hišo napravili. „Popolnoma na kantu smo“, je mrmral, „da le eden upnikov stresa hišo, pa se bo razsula, in mi smo berači. Meni je že vse eno.“

Drugi dan gospá Gosarjeva ni vstala. Zvečer pošlje Gosar po zdravnika, ker je zmedeno govorila. Zdravnik reče, da ima nevarno mrzlico čutnic. Noriberta jej streže in piše Elvini. Al mesto Elvine pride pismo, v katerem je zavito prvo neodprto s sledečimi opazkami:

„Z rodovino, v kateri se take reči godé, nočem nič opraviti imeti. Včeraj je bil Fredi tu in hotel imeti denarja. Jaz sem mu dala nekaj. Komaj odide, že pridejo žandarji in preiščejo ves grad. Od njih sem zvedela, kaj je Fredi naredil. Med nami je tedaj razdrta vsa zveza.“

Peti dan je stala v časnikih sledeča novica: „Bivši lajtenant Manfred Gosar, ki je pri igri svojega tovarša s sabljo prebodel in potem pobegnil, je bil zasačen na meji. Žandarja, ki sta ga spoznala, sta ga hotela prijeti, a on se spusti v tek, žandarja kličeta „stoj!“, a ko le teče, strela eden za njim. Begunec se zvrne, zadet v prsi in je čez par minut mrtev.“

Gosár je bral to novico. A kaj dé tak udarec že tako preveč otolčenemu srcu očetovemu! Gospej on tega noče povedati, a pové jej neprevidna hišna o prvi priliki, ko se bolnica zavé. Drugi dan zdravnik izreče, da je gospá Gosarjeva popolnoma zblaznela. Prenesó jo v norišnico, kjer telesno ozdravi, a duševno nič več. Duh jej ostane omoten.

Kaj pa Gosar? Čez nekaj časa gre hiša na boben. Po prodaji mu ne ostane nič, ko obleka. Vendar ima brata kmeta, katerega gospá Gosarjeva prej ni mogla nikdar trpeti. K temu se podá in mu nadzoruje čebele, ker je v čebeloreji izveden. Tako živi vedno zamišljen, nihče ga ne vidi veselega. „Vsega tega je gosposka baba kriva“, pravijo kmetje.

In Noriberta? Mlado, po odgoji sprideno srcé ne obdrži dolgo hudih udarcev. Manjka npravne trdnosti. Kmalu jo je videti v lepem krilu. Popravila se je popolnoma, postala je zopet krasna postava, krasnejša ko prej. Blišč nedolžnosti jej je zginil za zmiraj, ali kaj dé to? O čem živi in se oblači? To bo najbolj vedel mladi baron, ki je po svojem stricu podedoval izdatno premoženje. Ljudje pravijo, da ga bo kmalu zapravil. Ali kaj briga to Noriberto? Za njim bo prišel kak drug, morda jih še celó več. Kaj bo nazadnje, kedar

Noriberta zvené? Čemu si s tem beliti glavo? Živimo, živimo!

Rodrigo je svojo kaznen prestal. V ječi je imel dobro družino. Že čez par mesecev ga zopet imajo, ker je v cerkvi iz puščice z limanico kradel denar, pa so ga zasačili. Zdaj dobí že par let. Njegova prihodnost je po ječah. (Konec prih.)

Angora.

Zgodovinski-romantičen obraz.

4.

(Dalje.)

„Dokler bodo nas videli, kako pobijamo Timurjeve jate“ — dokončal je sultan svojo besedo — „a to se bode godilo pridno, ko hitro se snidemo sè sovražnikom. Pazi, brate Štepan! videl bodeš, da bodo prvi Timurju za petami, to delajo tako, kakor volcje, bojazljivo se približajo svojej žrtvi, prvi pa so za njo, ko beži, a ne ukrotiš jih kaj lahko.“

„Kaj pa bi bilo“ — povprašal je Štepan in odmajeval z glavo, kakor bi ne bil veroval Bajazetovim besedam — „kaj pa, ko bi nas zadela kaka neugoda? — kaj pa bi začeli? — namesti enega sovražnika bi dva imeli na vratu.“

„Mashallah!“ — vskriknil je in nasmijal se Bajazet — „danes si ti polen same dvomljivosti in premišljaš zgolj nemogoče pripetljaje. Znam, da ne omogó tvoji junaci, da tudi moji mladi vojniki ne onemorejo; kakova neugoda bi zadela nas? — ne, ne! tega ne bode, ni mogoče, že jutri bodem Timurja videl vklenjenega pred vhodom svojega šotoru, to bode tako gotovo, kakor je res bog edin bog, Mohamed pa njegov prerok“ — zatrdil je o fatališki trdokornosti, ki jasnost kalí duhu o odločilnih trenutjih, ko človek že z eno nogo stoji nad propastjo.

Ko sta sultan in Lazarjević razgovarjala se v šotoru, godilo se je pred šotorom nekaj, kar je, da-si je bilo skrivno, vendar-le velik vpliv imelo na bodočnost Otomanske carjevine.

Spremstvo, ki je bilo s knezom Lazarjevićem vred pridirjalo k šotoru, čakalo je na konjih svojega gospoda, kedaj se vrne; samo jeden jezdec, krepek moški, orjašk, razvsedel je konja, uzdo vrgel najbližemu jezdecu, sam pa je bistro ozrl se okrog, kar je zahteval večerni mrak, in svobodno je odšel ob šotoru. Da tega ni učinil, zato da bi se bil čudil šotorovi dragocenosti, to je pričalo to, da se ni ozrl ni v šotor, temuč skrbno je motril osebe, ki so jih ali bliže, ali daleko stale cele gruče, tiho razgovarjale se in vsled svojega posla prehajale sem ter tija. Ker menda ni našel, kogar je iskal, ustavil se je, mrzko je stresal glavo, a že se je obrnil, kar se zopet vstavi in bistrejše pogleda naprej, tija, kjer je za šotorovim slopom na pol skrit stal nekov moški, podoba je kazala, močno žalosten, glavo je imel povešeno, roci pa na prsih prekrižani; jezdec je urno odšel k njemu, vstavil se pred njim, ta pa ni videl nikogar, dokler mu prišlec roke ni položil na rameno.

Dobro pogleda — in „Kazančić!“ — vsklikne sè zadržanim glasom, stopil je nazaj oplašen — in nepremično je stal, kakor bi bil očaran primrznil k zemlji, močno so se mu dvigale prsi, težko je dihal, glavo je nagibal naprej, kakor bi bil gledal kako prikazen, ki je slučajno pokazala se pred njim.

„Da, ta sem“ — oglasi se prišlec hladno — „ali zakaj se tako bojiš svojega pobratima, Milan?“ — povprašal je o trpkem nasmehu, iz katerega je krilila velika žalost.

stelje itd. Pravijo, da celó muhe bežijo pred galunom, ki pa zdravju človeškemu ni nevaren.

Gospodarske novice.

* *Goljufno seme Štajarske detelje.* — Dr. J. König v Münster-u, kateremu je bilo seme Štajarske detelje v preiskavo poslano, je pri preskušnji dveh detelj našel, da pri eni je bilo v 100 funtih 30, v drugi pa v 100 funtih 44 funtov primešanih drobnih deloma na sivo, deloma pa na rumeno pobarvanih kamničkov, ki so bili deteljnemu semenu tako podobni, da bi jih človek s prostim očesom ne mogel spoznati. To seme je trgovec dobil iz Francoskega, kjer po takem mora, kakor tudi drugod, biti prava fabrika za ponarejanje semena Štajarske detelje. Naj tedaj kmetovalci, ki semena Štajarske detelje kodar koli kupujejo, kakor smo že enkrat opominjali, natanko pazijo, da ne bodo goljufani z blagom, katero je nekdanj svetu bilo čisto neznan, danes pa se tako pogostoma nahaja.

* *Visoka tarifa pri spuščanju juncev na Angleškem.* Nek gospod Booth v Warlaby-i izreja neko kratkorogato goveje pleme, ki je zeló hvaljeno, in si drži 18 juncev za spuščanje deloma na svojem posestvu, deloma pa jih daje v druge kraje gospodarjem, ki si svojo živino hočejo požlahniti s tem plemenom. In koliko, mislite, da mu na leto in dan nese en sam tak junec dohodka? Nič manj ko — 200 do 300 funtov šterlingov ali 2000 do 3000 gld. v zlatu. Tarifa za vsaki spušč pa je postavljena na 200 gold. Pri nas pa se ljudem veliko zdi, če morajo za junca, h kateremu kravo pripeljejo, 50 do 60 krajcarjev plačati.

* *O letošnjem vinu* se iz Nikolsburga na Moravskem tako-le piše: Letos je to drugi pot, da je vinska cena skoro po nič. Leta 1812. se je vedro dobrega vina prodajalo po 50 kr. do 1 gold. zato, ker je tako silno veliko vina se pridelalo, da vinorejci niso celó nič več sodov za-nj imeli. Letos ima zopet vino tako silno nizko ceno, toda zato, ker je vino tako strašansko slabo, da nihče za-nj ne mara.

O delitvi državnih premij za konje

v Novomestu 11. oktobra t. l.

Delile so se premije v denarjih za kobile z žebetom in žebice.

Kobil z žebetom je bilo pripeljanih 22. Dobili so premije: Jožef Okorn iz Most 50 srebrnih goldinarjev, Anton Prijatelj iz Rakovnika 40, France Vrtačič iz Pristave 30 in Martin Krhin iz Gradiša, tudi 30 srebrnih goldinarjev; vsak je poleg tega dobil še pismo priznanja. Samo tako pismo sta pa dobila: Jernej Vide iz Švabovega in Anton Majzelj iz Šentjerneja.

Od 22 žebic so bile 4 premirane. Dobili so: Fr. Majcen iz Polja 40, Vincencij Smola, grajščak pri Novomestu 30 in pa 20 srebrnih goldinarjev; vsak pa tudi še priznanico.

Pripeljalo se je tudi 6 žebcev na ogled.

Zabavno berilo.

Obrazi iz življenja.

III.

Odgoja po módi.

(Konec.)

Vendar ena srečna, Elvina, omožena Lokavčeva. Počasi! Kakor znano, je že par mesecev po možitvi

pisala materi, da se dolgočasi na kmetih. To je nevarno. Gospod Lokavec je imel prijatelja, malega posestnika, ki pa je že veliko sveta videl. Zato je znal jako mikavno pripovedovati, tem bolj, ker mu je jezik gladko teklo. Gospod Lokavec je pa bil bolj resen, suhoparen, prilizovati se ni znal. Saj se pa tudi ni treba prilizovati lastni ženi, ker je tako njegova. Gospá Evelina Lokavčeva je pa imela tudi to prednost, da razen prav priprostega brenkanja na glasoviru, branja romanov in igračnega pletkanja ni znala nobene reči na svetu. Kuhinjske umetnosti so jej bile popolnem neznane, prav tako o gospodinjstvu ni imela nobenega pojma. Kaj je ne bo mučil dolg čas, če si ga ne vé z ničemur preganjati? Grajščinska gospá mora biti krasno oblečena, vedno po najnovejših nošah. Gospod Lokavec ima pa o tem tako malo okusa, da ne vé razločiti, je li roba iz Pariza ali domača. Iz Pariza mora vse biti, to trdi tudi gospod Lisec, gori omenjeni posestnik. On tudi dobro vé, katera noša, katera roba se gospej bolje podá, kake mora krilo gibe imeti, kje se ožje prijete života. Večkrat jej celó kako gibo popravi, stisne ali zrahljá krilo, če je pretesno. Kedar se peljejo v mesto, mora gospod Lisec zraven biti, na plesih je on najpridnejši plesavec. Gospod Lokavec ne pleše, k večjemu kako kadriljo.

Gospod Lisec je tedaj tako rekoč kavaljir gospé Lokavčeve. Brez njega ni prave zabave. Ljudje si marsikaj šepetajo, tudi gospodu Lokavcu udari kaka beseda na uho. Al on se ne ozira na hudobne jezike, ker vé, da ga marsikdo zavida zavoljo krasne soproge. Tudi ima z gospodarstvom sila veliko opravila, ker se je zavoljo potrate gospé že precej zadolžil, tako, da ga skrbi tarejo. Zato račun in račun, ugiba, kako bi pomnožil dohodke; kajti če ženi kaj odreče, se mu zvija v krčih, se čmeri in stoka, da ga kar glava boli.

Ravno gré na travnik, kjer so kosci. Večerjo je bil naročil ob osmih, ker ga prej ne bo domú. Čez dve uri pride memo pismonoša. Ker ga vidi, mu izroči nekaj časnikov in pisem, da mu ni treba v grad hoditi. Gospod Lokavec odpre najprvo pisma. Med njimi je eno z računom 1000 gold. od trgovca, ki prodaja robo za gospé in gospice. Trgovec prosi, da bi se mu znesek naglo poslal, ker je v denarnih zadregah.

„1000 goldinarjev. To je pa vendar preveč! In jaz nisem nič vedel o tem. A, zdaj jo moram pa že ostro prijete. Tega mora biti konec, sicer sem v par letih berač.“

Tako godrnja Lokavec nevoljen in se napoti proti gradu. Ker je vroče, gre po stezi po senci in pride skoz vrt od zadej v grad. Naglo stopa po stopnicah gori. Ko odpre sobo svoje soproge, kaj zagleda! —

Naglo potem priletí gospod Lisec po stopnicah doli, pognan po krepki nogi gospoda Lokavca tako, da si ob zidu nos razbije. Kuharica, po ropotu privabljena, odletí po njem sunjena v stran in gospod Lisec drví gologlav z grada. Nikoli več ga niso videli v gradu, čeravno je prej vsak dan in ob vsaki uri prihajal.

Gospá Elvina Lokavčeva pa se je zgrudila na tla in zakrila si obraz.

„Kvišku, nesramnica“, pa grmí soprog in jo potegne pokonci. „To je tedaj moja plača! Najprej me ruiniraš na premoženji, potem mi pa še dom onečastiš. Sram te bodi! Sodbo bom še le sestavil, le tresi se!“

Po tem drví po stopnicah doli. „Pojdi gor, gospej je slabo“, zaupije memogredé hišni. Sam pa deré v gozd, olajšat si težko sapo. Posli so si migali z očmi. „Saj je bil dosti dolgo slep in gluh“, so rekli.

Proti večeru se vrne domú. Obraz se mu vidi kamenito bled. Mirnih korakov stopa po stopnicah gor. „Gospá so bolni in ležé“, opomni boječe hišina. A on

gré, kakor bi tega ne slišal, naprej, v sobo gospé. Vidi jo v postelji.

„Se ti je vest prisadila?“ jo nagovori ledeno, s kamnitim glasom.

Zabuhlo ihtenje je odgovor izpod odeje.

„Take so kače“, nadaljuje on, „ki pikajo tistega, kateri jih je na svojih prsib ogrel. Čuj mojo sodbo. V hiši ne moreš več ostati, moja in tvoja sramota je preočitna. Jaz bom prodal posestvo, katero je po tvoji zapravljenosti zdaj že malo vredno. Lahko bi bilo mi, ločiti se sodnijsko od tebe, ali tega javnega škandala ne maram. Jaz grem potem v tuj kraj, ti pa, kamor hočeš. Dokler boš pošteno živela, boš dobivala od mene po 300 gold. na leto. Dosti za te. Če pa zvem, da nastopiš pot tvoje sestre, odtegnil ti bom tudi to podporo. Po tem se ravnaj. Jutri se boš peljala v mesto.“

„Odpusti mi“, kriči mlada žena in stegne svoji okrogli roki izpod odeje, potem se vzdigne na pol. Zastonj! Gospod Lokavec se ne ozre več po nji, ampak gre in se zaklene v svojo sobo. Večerjo so posli pojedli.

Drugo jutro so slišali posli obupno ječanje iz gospejne sobe. Odgovor je bil osoren glas gospodov. Potem je dobil kočijaž povelje, napreči. Peljal je v mesto gospó. Drug voz je peljal za njo več zabojev in škatelj. „Prav ima“, so rekli posli, „tako bi bil moral že prej ravnati“.

Ne dolgo potem je prodal Lokavec svoje posestvo. Ostalo mu je malo, ker je bilo dolga na njem. Nihče ni vedel, kam se je podal. Tudi o gospej Elvini Lokavčevi se ni nič slišalo.

Morda pa vendar. Po listih je bilo namreč brati, da so v glavnem mestu zasačili neko goljufno igralno družbo. Načelnik je bil neki „grof“ Lisec. Imel je pri sebi „sestro“, ki je imela nalogo, s svojo telesno lepoto ljudi slepiti in stlačiti. Ko je lepo družbo policija zasačila, je zvedela, da Lisec ni grof in ona „sestra“ njegova ne grofica, ampak — rojena Elvina Gosarjeva.

To je bil sad moderne odgoje.

Ozir po svetu.

Nihilizem na Ruskem.

Zadnja desetletja je svet mnogokrat žalosten in se strahom gledal na neke prikazni v Ruskem društvu. Ker je Ruski kmet na stotine let živel pod jarmom despotične vlade in ni mogel nigdar dati znamenja življenja — zato se je svet tem bolj čudil, ko je zapazil, da se vendar giblje. A žalostno je gledati, kako se giblje! Ker mu vlada ni hotela podati pravih in zdravih ciljev, dobili so se ljudje, kateri so si zaradi te maloskrbnosti vladine umeli nakloniti ljudstvo ter ga obrniti na svojo stran. Še le tedaj, ko je že silni plamen začel švigati v Ruskem društvu, še le takrat se je jela vlada gibati in na pomoč klicati vse „plemenite človekoljube“, da bi jej pomagali ustavljati se mogočni nihilistični povodnji. Klic vladen je bil tem silnejši, ker je zapazila, da ga ni stanú, kamor ne bi sezala ta povodenj. Niti v vojaštvo ne more več upati, ker se je tudi ono zasukalo na isti pot, posebno od l. 1870., ko se je vpeljala vseobča vojna dolžnost in je službovanje odmerjeno na 5 ali 7 let, potem pa se vrne vojak zopet v kratkem času k svoji rodbini, kamor ga prej ni bilo 20 let. Ker pa je ta notranji obrát v Ruskem društvu ne malo pripomogel k sedanji vojski, je vredno, da se opiše njega razvitek. A to je ravno sedaj tem primernejše, ker se ima koncem tega meseca obravnavati velika politična pravda zoper socialiste in nihiliste. *)

*) V znamenito to pravdo je zapletenih 195 zatožencev in 472 prič. Sama obtožba obsega 300 tiskanih strani.

Malo je ljudi, kateri bi na svoj narod imeli toliko upliva, kolikor ga je imel na Ruskem do l. 1863. Londonski begún Aleksander Herzen. To je bil drugi Florentinski Savonarolla. Za njega spise so se trgali. Njega list „Kolokol“ so poleg vsej prepovedi brali najvišji krogi. Vse se ga je balo, osobito viša gospôda. Kakor socialist se je mnogo zanimal za kmetski stan, katerega so viši zeló tlačili in mu delali mnogo krivic. Na vseh krajih je imel svoje poročnike in nič mu ni bilo skritega, naj se je zgodilo kjerkoli si bodi.

Poleg njega so imeli velik vpliv na ljudstvo Ivan Golovin in knez Dolgoruki, kateri so ravno tako sè svojimi spisi širili socialistične nazore. A največ je še za to stvar storil Bakunin sè svojimi spisi. Istina je, da so Herzen in njega družniki izgubili l. 1863. vsak vpliv na Rusko društvo, ker so se potezali za nesrečni narod Poljski — a sad njih dela začel se je kazati. Akoravno je seme, katero so ti ljudje v Ruski družbi sejali, bilo ravno isto, katero so njih somišljeniki sejali po drugih Evropskih deželah, vendar je ono obrodilo tukaj obilnejši plod. Ruski politični despotizem in dvomljenje v državni cerkvi pripravila sta Ruska tla tako, da so ideje socialistične porodile tu ne golega socializma, ampak nihilizem. Ljudje brez vsacega političnega in duševnega izobraženja začeli so živeti prav, kakor jim je velela strast. Vse duševno življenje zadušile so nižje strasti, katerim se je popolnem vstrelalo in katere so podpirale mnoge plesalne šole, po isti vladi podpirane. — Nekateri ljudje, videvši, kako se to izpridenje širi med višim društvom, posebno med mladim zárodnom, da bi ga odvrnili od tega zla, začeli so mu podajati razna politična vprašanja in siliti ga, naj se bavi z njimi. Mladost, vedno pripravljena, zanimati se za visoke ideje, lotila se je navdušeno političnih vprašanj. Poleg tega so ti ljudje, videči, kako je izobražena družba pokvarjena, začeli učiti, da se je dobre bodočnosti nadejati samo takrat, ako se povzdigne telesno in duševno še zdravo ljudstvo. A tudi med ljudstvom so širili svoja načela. Kakošna so bila ta načela, je jasno povedal Bakunin že l. 1862. v svoji „okrožnici“: da veljá porušiti monarhijo, vničiti plemstvo in vso ustavo, osnovano od Petra, v kateri ustavi je Ruskemu ljudstvu vse tuje; a na razvalinah teh se ima povzdigniti kmetska Ruska.

Kmalu se je pokazalo, da ti ljudje niso zastonj delali. Okoli Kijeva so se vzdignili kmetje zoper plemstvo. A kar je posebno važnega pri tej ustaji, vjeli so in zaprli glavnega ravnatelja vseh okrožnih kómor (zbornic), kneza Obolenskega, kateri se je bil ravno vrnil s potovanja. Razen njega so bili zaprli še mnogo drugih rogoviležev. Tù je bilo očito, da nihilizem ni zajél samo ljudstva in mladih bistrih glav dijakov, ampak da je prošel že tudi v više kroge.

Komaj ste po tem minuli dve leti, ko so po vseh mestih, kjer so bila vseučilišča, pogostem se vršili zapori. Zapazilo se je, da je mladina snovala vsakoršne nihilistične spletke. O tej dogodbi so napisale „Mosk. Vjedomosti“ té-le žalostne besede: „Na našo mladino ne moremo pogledati, da nas ne bi zbolelo srcé in da bi se resnično ne bali. Že 12letno dete neha verovati v Boga in ne mara niti za rodbino, niti za državo; v 14. letu poskuša svoje močí praktično rabiti; v 15. letu je že zarotnik; v 16. morebiti že hudodelec; a v 17. dokončá svoje račune ter si sproži samokres v glavo.“ Lahko je bilo tù obžalovati. Nihilisti nečejo, kakor drugi socialisti, da bi stanovi si bili enaki posebno po imetji in vsaj teoretično pri delu. Oni hoté enakost v neizobraženosti, lenosti, poltnostnem vžitku in drugih zlih. Odločnega upora zoper take nauke ni od nikoder, tudi od tam ne, od koder bi imel priti: od cerkve.